

สภาพการบริหารการแนะแนวของโรงเรียนบัวแก้วเกษรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 4

พนิดา ตระหง่าน กฤษฎา บุญกะสิทธิ์ และ ประภาพรรณ อิ่มกะดี

นักวิชาการอิสระ

SCHOOL ADMINISTRATION OF BOUKEAWKESON SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 4

Panida Tra-ngarn, Kritsada Boonyasit and Prapapun Imkadee

Independent Scholar

E-mail: panida_tra-ngarn@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการแนะแนวของโรงเรียนบัวแก้วเกษรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามสถานะผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาที่รับผิดชอบงานแนะแนว

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คนและครูที่ปรึกษาที่รับผิดชอบงานแนะแนว จำนวน 38 คน รวมทั้งสิ้น 41 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

สภาพการบริหารงานแนะแนวของโรงเรียนบัวแก้วเกษร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาที่รับผิดชอบงานแนะแนว โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

คำสำคัญ: การบริหาร การแนะแนว โรงเรียนบัวแก้วเกษร

Abstract

The purpose of this study was to investigate school administration of Boukeawkeson School, under the secondary education service area office 4. The population were 3 administrators and 38 guidance teachers in Boukeawkeson School, under the secondary education service area office 4.

Methodology; population in this research was 41 teachers and administrators in the school. Research tool used was questionnaire with Statistics used were Percentage, Mean, and Standard Deviation.

The results were as followed:

The problems administration of boukeawkeson School, under the secondary education service area office 4 according to the school administrators' opinions and the guidance teachers were found in a moderate level both in overall aspects and all of each aspect when , separate lay a side meets that , be valuable share stay in the average , every a side.

Keywords: administration, Guidance, Boukeawkeson School

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับจุดหมายของการจัดการศึกษาโดยทั่วไป ที่เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข นักการศึกษา นักปราชญ์ นักคิดนักบริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เรียน ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข สรุปสาระสำคัญ ดังนี้ คนดี คือคนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจ และพฤติกรรมที่แสดงออกคนเก่ง คือคนที่มีสมรรถภาพสูงในการดำเนินชีวิต โดยมีความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือรอบด้าน หรือมีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันเทคโนโลยีทันโลก มีความเป็นไทยสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ และทำประโยชน์ให้เกิดแก่ตนเอง สังคม และประเทศชาติได้คนมีความสุข คือคนที่มีสุขภาพกายและใจดี เป็นคนร่าเริง แจ่มใส ร่างกายแข็งแรง จิตใจเข้มแข็ง มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรักต่อทุกสรรพสิ่ง มีอิสรภาพ ปลอดภัยจากการตกเป็นทาสของอบายมุข และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียงแก่อัตภาพ (กรมวิชาการ, 2545 : 1) การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ท่ามกลางสภาพสังคมปัจจุบันนับเป็นสิ่งยากยิ่ง โดยเฉพาะในยุคที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมส่งผลกระทบโดยตรง และโดยทางอ้อมต่อการดำเนินชีวิตของคนทุกเพศ ทุกช่วงวัยของชีวิตปัญหาสังคมได้ทวีความซับซ้อน รุนแรงขึ้นทุกขณะ ปัญหาเหล่านี้มีสาเหตุสำคัญคือ บุคคลไม่รู้จักตนเองและสภาพแวดล้อมที่ดีพอ ขาดทักษะในการตัดสินใจแก้ปัญหา และไม่สามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งจำเป็นที่สถานศึกษาต้องใช้กระบวนการแนะแนวเป็นกลไกสำคัญในการป้องกัน ช่วยเหลือ ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่เยาว์วัย เพราะจุดหมายของการแนะแนวเป็นกระบวนการที่มุ่งสร้างเสริมผู้เรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน มีทักษะการดำเนินชีวิต มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรม จริยธรรม รู้จักเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา รู้จักคิดตัดสินใจ แก้ปัญหาในช่วงวิกฤตวางแผนการศึกษาต่อ และการพัฒนาตนสู่โลกอาชีพ และการมีงานทำ รวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมี

ความสุขนอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ยังกำหนดให้เป็นหน้าที่ของทุกสถานศึกษาที่จะต้องจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียนเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้ให้กว้างขวาง หลากหลาย ทั้งด้านวิชาการและด้านอาชีพ ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งนำไปสู่การดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตยอย่างมีความสุข มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติจากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้ศึกษาในฐานะครู ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้างานแนะแนวในโรงเรียนบัวแก้วเกษร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เขต 4 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานแนะแนวของโรงเรียนบัวแก้วเกษร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานแนะแนวของโรงเรียนบัวแก้วเกษร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

วิธีดำเนินการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาที่รับผิดชอบงานแนะแนวโรงเรียนบัวแก้วเกษร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 41 คน

เครื่องมือและการทดสอบเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากชุดการศึกษาด้วยตนเองเรื่องการแนะแนวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการแนะแนว และงานวิจัยของบรรจบ แต้มทอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานแนะแนวของโรงเรียนบัวแก้วเกษร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 5 ด้าน คือ 1) การบริหารจัดการแนะแนว 2) การบริหารบุคลากรแนะแนว 3) การเสริมประสิทธิภาพการจัดหลักสูตรและการเรียนรู้ 4) การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม และ 5) การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลลักษณะแบบสอบถามเป็นสร้างแบบสอบถามสภาพการบริหารงานแนะแนว แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง สภาพการบริหารงานแนะแนวมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพการบริหารงานแนะแนวมาก

3 หมายถึง สภาพการบริหารงานแนะแนวปานกลาง

2 หมายถึง สภาพการบริหารงานแนะแนวน้อย

1 หมายถึง สภาพการบริหารงานแนะแนวน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาแบบสอบถามของชุดการศึกษาด้วยตนเองเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการ แผนแนวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการแนะแนว

2. ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการบริหารจัดการแผนแนวในโรงเรียนในด้านต่าง ๆ

3. นำแบบสอบถามไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

3.1 ศึกษารูปแบบในการสร้างแบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการแผนแนวของผู้บริหารสถานศึกษา จากหนังสือวัดผลทางการศึกษาของ สมนึก ภัททิยธานี (2544 : 36-42) การสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของบุญชม ศรีสะอาด (2543: 67-91)

3.2 สร้างแบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการแผนแนวของผู้บริหารสถานศึกษา แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

3.3 นำแบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการแผนแนวของผู้บริหารสถานศึกษาที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม ตลอดจนการปรับปรุง

3.4 นำแบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการแผนแนวของโรงเรียนที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ เปียदनอก

2) ดร.จรรยา จารุสาร ผู้อำนวยการโรงเรียนบัวแก้วเกษร

3) นายกนก ขวัญดี รองผู้อำนวยการโรงเรียนบัวแก้วเกษร

4) นางปิยะดา มงคลเดช ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบัวแก้วเกษรโดยใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

+ 1 หมายถึง แน่ใจว่าสิ่งที่ประเมินสอดคล้องกับเนื้อหา

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสิ่งที่ประเมินสอดคล้องกับเนื้อหา

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าสิ่งที่ประเมินไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

4. นำแบบสอบถามไปคำนวณหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า ข้อคำถามใช้ได้ทั้งหมด และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00

5. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์ (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202 – 204) ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบที่ระดับ .94

6. ปรับปรุงแก้ไขแบบแบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการแผนแนวของโรงเรียน ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและภาษา วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรง(IOC) จากผู้เชี่ยวชาญได้ค่าความเที่ยงตรงทุกข้อ

7. นำแบบสอบถามสภาพการบริหารการแนะแนวของโรงเรียน ที่ผ่านความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญมาจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ศึกษานำหนังสือจากประธานกรรมการการประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา เพื่อขออนุญาตในการศึกษาข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนบัวแก้วเกษร
2. ผู้ศึกษาส่งหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม พร้อมแบบสอบถามให้แก่ ประชากรที่ศึกษา
3. ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และเก็บรวบรวมกลับคืนได้ตาม กำหนดเวลาแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 41 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมา 41 ฉบับ ร้อยละ 100 สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ได้ทั้งหมด

สรุปผลการศึกษา

ประชากรที่ตอบแบบสอบถามคือ ผู้บริหารเป็นชาย จำนวน 2 คน คิดเป็น ร้อยละ 66.67 และผู้บริหารโรงเรียนเป็นหญิง จำนวน 1 คน คิดเป็น ร้อยละ 33.33 ส่วนครูที่ปรึกษาที่รับผิดชอบงานแนะแนวเป็นชาย จำนวน 14 คน คิดเป็น ร้อยละ 36.84 และครูที่ปรึกษาที่รับผิดชอบงานแนะแนว เป็นหญิง จำนวน 24 คน คิดเป็น ร้อยละ 63.16

ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานแนะแนวของโรงเรียนบัวแก้วเกษร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า

1. ด้านการบริหารจัดการแนะแนว ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาที่รับผิดชอบงานแนะแนว อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การกำหนดพันธกิจของสถานศึกษาให้ครอบคลุมจุดมุ่งหมายของงานแนะแนว และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การจัดโครงสร้างการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษา
2. ด้านการบริหารบุคลากรแนะแนว ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปรึกษาที่รับผิดชอบงานแนะแนว อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างขวัญกำลังใจ สนับสนุนให้บุคลากรแนะแนวมีความก้าวหน้า และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การศึกษาหาความรู้ด้านการแนะแนวของผู้บริหารสถานศึกษา
3. ด้านการเสริมประสิทธิภาพการจัดหลักสูตรและการเรียนรู้ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปรึกษาที่รับผิดชอบงานแนะแนว อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบูรณาการหลักการแนะแนวในทุกขั้นตอน ตามภารกิจการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งเสริมให้บุคลากรครูทุกคนใช้หลักจิตวิทยาในการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้

4. ด้านการจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อม ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปรึกษาที่รับผิดชอบงานแนะแนว อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริการแนะแนวทุกด้านสนองความต้องการของผู้เรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษา ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

5. ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปรึกษาที่รับผิดชอบงานแนะแนว อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การผุดงมาตรฐานการแนะแนวของสถานศึกษาไว้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดทำแผน/ปฏิทินการปฏิบัติการนิเทศติดตาม และประเมินผลงานแนะแนวให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

6. สภาพการบริหารงานแนะแนวของโรงเรียนบัวแก้วเกษร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาที่รับผิดชอบงานแนะแนวโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกตามรายด้านพบว่ามีค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านการบริหารจัดการแนะแนว ($\mu = 2.86$; $\sigma = 0.66$) ด้านการบริหารบุคลากรแนะแนว ($\mu = 2.83$; $\sigma = 0.72$) ด้านการเสริมประสิทธิภาพการจัดหลักสูตรและการเรียนรู้ ($\mu = 2.99$; $\sigma = 0.72$) ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ($\mu = 3.02$; $\sigma = 0.75$) และด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ($\mu = 2.74$; $\sigma = 0.67$)

อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงสภาพการบริหารงานแนะแนวของโรงเรียนบัวแก้วเกษร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผู้ศึกษาได้นำผลการศึกษามาอภิปรายได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานแนะแนวของโรงเรียนบัวแก้วเกษร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปรึกษาที่รับผิดชอบงานแนะแนว ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปรึกษาที่รับผิดชอบงานแนะแนว ขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักจิตวิทยาการแนะแนว การที่จะดำเนินงานแนะแนวให้ประสบความสำเร็จมิใช่เพียงรู้จักว่าการแนะแนวคืออะไรหลักการที่สำคัญของการแนะแนวมีอะไรบ้าง หรือเทคนิคในการแนะแนวเป็นอย่างไร การที่จะเข้าถึงธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความแตกต่างกัน ทั้งวัย ความถนัด ความสนใจ และสาเหตุของพฤติกรรมของแต่ละบุคคล จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องศึกษา

2. สอดคล้องกับงานวิจัยของ เผด็จ ภูประจำศิลป์ (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมและทุกรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

3. และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรจบ แด้มทอง (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและทุกรายด้านอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ดังรายละเอียด ดังนี้ด้านการจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่าอยู่

ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาไม่กระตุ้น ยั่วยุ ส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูประเมินตนเอง เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน และใช้ผลการประเมินเป็นแนวทางในการพัฒนาการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน เพราะการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนจะเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จ เป็นการส่งเสริมการพัฒนานักเรียนรอบด้านคือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การอยู่ร่วมกันในห้องเรียน ให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี และสถานศึกษาขาดงบประมาณในการบริหารจัดการ เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวตามจำนวนนักเรียนในสถานศึกษานั้น ซึ่งไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ และแม้ว่าจะมีการดำเนินการระดมทรัพยากรแล้วก็ยังไม่เพียงพอเนื่องจากสภาพบริบทของสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และบุคคลในชุมชน ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีฐานะยากจน จึงทำให้ขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และห้องที่ใช้เป็นห้องแนะแนว

4. สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมทรง ทิพย์ไกรศร (2547: 87) ที่ได้กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริม และสนับสนุนได้อย่างดี คือ เรื่องสถานที่ และอุปกรณ์สิ่งเหล่านี้จะเป็นเครื่องช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นคือ การบริการแนะแนวทุกด้าน สนองความต้องการผู้เรียน ทั้งนี้เป็นเพราะปัญหาสังคม ที่ติดกระแสวัตถุนิยม ส่งผลทำให้ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนเปลี่ยนไป ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำรงชีวิตของคน ทุกเพศ ทุกวัยทำให้บุคคลไม่รู้จักตนเอง และสภาพแวดล้อมที่ดีพอ ขาดความตระหนักในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5. ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2545: 2) ที่กล่าวว่า บุคคลย่อมมีความต้องการอยู่เสมอและไม่สิ้นสุด ขณะที่ความต้องการใดตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นอีกไม่มีวันจบ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นคือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้เป็นเพราะบรรยากาศที่ดี การเรียนการสอนที่อบอุ่น ผู้เรียนจะมีความสุขที่จะเรียนรู้ (กรมวิชาการ, 2545: 27) ด้านการนิเทศติดตาม และประเมินผล ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศติดตาม และประเมินผลที่ไม่ต่อเนื่อง ไม่ครบทุกด้าน ไม่เป็นระบบ ไม่นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุง และด้วยสาเหตุผู้บริหารสถานศึกษามีภาระงานราชการมาก ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบกิจกรรมแนะแนวประเมินผลด้วยตนเอง ผลการประเมินจึงอาจเกิดความผิดพลาดคลาดเคลื่อน ไม่ครอบคลุมข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นคือ การผดุงมาตรฐานการแนะแนวของสถานศึกษาไว้ทั้งนี้เป็นเพราะงานแนะแนวในสถานศึกษาเป็นงานค่อนข้างใหญ่ ซับซ้อน มีข้อควรพิจารณาหลายประการ ต้องใช้เวลา และบุคลากรหลายฝ่าย ยังมีการปรับเปลี่ยนบุคลากรบ่อย สาเหตุการย้ายเพื่อไปรับตำแหน่งใหม่ จึงต้องใช้เวลาทำความเข้าใจในระบบของงานแนะแนว จึงกระทบกับงานแนะแนวที่จะต้องใช้เวลาและความต่อเนื่องในการดำเนินงาน (กรมวิชาการ, 2546: 168) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นคือ การจัดทำแผน/ปฏิทินการปฏิบัติการนิเทศติดตามและประเมินผลงานแนะแนวให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารไม่ชัดเจนในการจัดทำแผนปฏิบัติงานแนะแนว ไม่ให้ออกาสครูที่รับผิดชอบงานแนะแนว และ

ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการวางแผน จึงทำให้ขาดความรู้สึกเป็นเจ้าของงาน จึงไม่ให้ความสำคัญ ความสนใจ การประสานสัมพันธ์งานแนะแนวจึงเกิดปัญหา (วิลาวัลย์ ไพโรจน์, 2540 : 43)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลศึกษาไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานแนะแนวของโรงเรียนบัวแก้วเกษร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปรึกษาที่รับผิดชอบงานแนะแนว ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.89$; $\sigma = 0.70$) เมื่อแยกตามรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

1. ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 3.02$; $\sigma = 0.75$)
2. ด้านการเสริมประสิทธิภาพการจัดหลักสูตรและการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยรองลงมาลำดับที่ 2 ($\mu = 2.99$; $\sigma = 0.72$)
3. ด้านการบริหารจัดการแนะแนว มีค่าเฉลี่ยรองลงมาลำดับที่ 3 ($\mu = 2.86$; $\sigma = 0.66$)
4. ด้านการบริหารบุคลากรแนะแนวมีค่าเฉลี่ยรองลงมาลำดับที่ 4 ($\mu = 2.83$; $\sigma = 0.72$)
5. ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 2.74$; $\sigma = 0.67$)

ซึ่งด้านการบริหารบุคลากรแนะแนวผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องศึกษาทักษะในการบริหารบุคลากรทั้งด้านการคัดสรร การพัฒนา การเสริมแรง การสร้างขวัญกำลังใจ คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และบุคลิกภาพที่เหมาะสมทำหน้าที่ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา และครูประจำชั้น ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับความรู้เพิ่มเติม ในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนว ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน จัดให้มีการประชุมสัมมนาระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อให้กระบวนการแนะแนวบรรลุวัตถุประสงค์ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ผู้เรียนอย่างแท้จริงต่อไปข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น คือ การประสานความร่วมมือกับบุคลากรทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา ในการปฏิบัติงานแนะแนว ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างเครือข่ายการแนะแนวโดยการประชุมสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อกำหนดทิศทางการแนะแนว และประชาสัมพันธ์งานแนะแนวให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรวบรวมข้อมูลสภาพความต้องการของผู้เรียน และวางแผนจัดกิจกรรมแนะแนวให้ครอบคลุมภาระงานแนะแนวใน 5 บริการหลัก คือ บริการสำรวจข้อมูลบริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตาม และประเมินผลรวมถึงขอบข่ายการแนะแนวใน 3 ด้าน คือ แนะนำการศึกษา แนะนำอาชีพ และการแนะแนวเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ ให้ความรู้ความเข้าใจในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงจะมีประโยชน์อะไร ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีเพียงความรู้สึกดี ๆ ต่อการแนะแนวเห็นว่างานแนะแนวสำคัญ และมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการแนะแนวอย่างถ่องแท้ แต่มิได้นำหลักการและกระบวนการแนะแนวสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา ดังนั้น ความสำเร็จที่แท้จริงของการแนะแนว คือ

ท่านผู้บริหารสถานศึกษาผู้เป็นหัวใจของการบริหารจัดการแนะแนวในสถานศึกษา ผลสำเร็จของงานแนะแนวมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสภาพการบริหารการแนะแนวของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารบุคลากรแนะแนว

2.2 ควรศึกษาสภาพการบริหารการแนะแนวของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ.
- กรมวิชาการ. (2546). *การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บรรจบ แต้มทอง. (2545). *ปัญหาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี* (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เผด็จ ภูประจำศิลป์. (2545). *ปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี* (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิลาวลัย ไพโรจน์ . (2540). *การบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมทรง ทิพย์ไกรสร. (2547). *ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในการให้บริการแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12* (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.